

מדוע התנפחו האשכים לרפתי גן שמואל?

יהודה דניאלי - החקלאית, מתוך ספרו - על חיות ועל בריות, מחוויותיו של רופא וטרינר, הוצאת שלגי

לרפת, ואף הפסיקו לאכול באותו שולחן שאכלו הרפתנים. ליצן אחד צייר אשכים על לוח המודעות, וכתב: "למה להם יש גדולים ולנו נותנים ביצים קטנות לארוחת הבוקר?"

מפה לאוזן היו מעבירים אינפורמציה על מצב האשכים של הרפתנים. הכניסו לעבודה ברפת רק רפתניות - כאן הרי אין חשש להתנפחות אשכים. החבר'ה לא רצו להפשיל את המכנסיים בפני הרופאה עד אשר האחיות הצעירות, שהופיעו בהרכב מלא, תצאנה מן החדר. בכל אופן, כמה סקרנים הצליחו להציץ דרך חרכי התריסים ולחזות בגודל האסון.

הרופאה המשתאה נראתה נדהמת ומודאגת. תופעה כזו לא נקרתה בדרכה במשך שנות עבודתה. הנפיחות הייתה מעל ומעבר למה שתיארה לעצמה. היא פנתה אל הקולגים להתייעצות והכול הציעו לה להתייעץ עם הרופא הווטרינר.

כאשר קראה לי לשיחה, נוכחתי לדעת שהאישה הצעירה מבוהלת. שאלה אם אין לעגלים תופעה דומה. ביקשה ממני שאבדוק. בדקתי את העגלים ולא מצאתי אף אחד עם נפיחות באשכים. כל העגלים בעדר היו, מבחינה קלינית, במצב בריאות תקין.

כל הרפתנים נשלחו לבית החולים לבדיקת דם. בתחילה חזרו עם תוצאות שליליות, אך בבדיקה שנייה התברר, שאכן כולם סבלו מ**מחלת הלפטופירוזיס**. במקביל, שלחנו דמים של פרות לבדיקה למכון וטרינרי, ואכן התוצאות היו זהות. גם הפרות סבלו מלפטוספירוזיס, אך מבחינה קלינית לא הראו סימנים.

רשלנות בהיגיינה הכללית, ובעיקר בהיגיינה האישית של רפתנים, גרמה למחלה. בזמן החליבה נהגו הרפתנים להכין קפה והביאו מזון לרפת ואחסנו אותו בצורה רשלנית. כך נהגו להתהלך במכון וברפת כשהם יחפים.

במקביל לטיפול הרפואי, שופרו כל סדרי ההיגיינה ברפת. אין אוכלים יותר במכון החליבה. אין צועדים יחפים באזור הרפת ועוד כהנה וכהנה הגבלות. הרפתנים למדו בדרך הקשה את הסכנות שבהעברת מחלות מהבקר לאדם.

סיפור האשכים הותיר את חותמו על הקיבוץ, וזמן רב איש מבני המשק לא התנדב לעבוד בענף. גם הבנות חששו להצטרף לצוות העובדים. תקופה ארוכה היו נאלצים להיעזר במתנדבי חוץ לארץ, ששמע המחלה לא הגיע עדיהם.

ג'נ'י עזב את הענף למרות שאשכיו חזרו לממדים הנורמליים. יואל נסע להתאוורר בחו"ל. גם הרופאה הצעירה עזבה את המשק. הליצנים אומרים שאחרי המקרה סבלה מטרומה חזקה..... ■

כאשר הגעתי לביקור השבועי בקיבוץ גן שמואל, לא היו פניו של עוזי כתמול שלשום. פניו היו חיוורים ועייפים ומצב רוחו עגום ביותר.

לשאלתי מה קרה, השיב: "דוקטור, המצב קשה. כל הרפתנים חולים. יואל שוכב עם חום, אריה חלש ועייף, ג'נ'י ואנוכי סוחבים בעול ואין לנו עוד כוחות. המשותף לכולנו - האשכים הנפוחים. אצל שנינו עדיין רק אשך אחד נפוח."

"נו, תראה לי." ביקשתי.

"לא אתה תצחק," ענה עוזי. נזכרתי בבדיחה שעניינה באשכים גדולים והתחלתי לצחוק לפני שהוריד את מכנסיו. עוזי אמר בקול נכאים: "ידעתי שתצחק." יעצתי לו לפנות אל הרופא. "לא בא בחשבון, יש לנו רופאה במשק: תאר לעצמך את ארבעתנו עם מכנסיים מופשלים מול הרופאה הצעירה?" ענה עוזי.

אין בררה, צריך להתייעץ עם הרופאה. יכולים להיות סיבוכים בלתי הפיכים. בסופו של דבר התרצה עוזי והסכים שאין להזניח את המקרה.

בינתיים, פשטה במשק השמועה שהרפתנים סובלים ממחלה מסתורית שמטבטאת בתפיחת האשכים. צעירי המשק החלו לחשוש, לא התקרבו

תפסילו את המכנסיים לראות - יעקב גוטרמן

